
J. MAKARUK

LIST

WILNO

DRUKARNIA J. LEWINA, UL. NIEMIECKA 22

1929

LIST

K

REGIONALIA

XIII B.1

884-1

XIII B.1

Miejska Biblioteka Publiczna
Biała Podlaska

5 152703000001

Dokąd?

„Gdzie

Cicha, tęskniąca
W blaskach mieniąca
Wśród wieczornych chwil wczasów,
Smętkiem owiana,
Ukołysana
Poszumem ciemnych wkrąg lasów,
U stóp ołtarzy —
— Licznych cmentarzy —
Rozsianych tam na pół pasie,
Prześladowana
Przez serc tyrana
Śni ziemia smętku:

Podlasie“.

O Moja Droga!

O piękna, cudna, o w aureoli,
Jaką Ci snuje przedziwna tęsknota,
Kiedy marzeniem Twą postać okoli
Niepomna szarych, żmudnych dróg żywota!

Gdy księżyc w nowiu na srebrzystej łodzi
Z urokiem nocy na niebo wypływa,
Duch Twój na skrzydłach, jakie miłość rodzi,
W urojeń wieńcu tu do mnie przybywa.

W uludy barwne przybiera się szaty,
Miłość urocą ku sobie przyzywa;
Rozmarzeń jasne rozsiewając kwiaty,
Stajesz, o cudna, przede mną jak żywa.

Skinieniem błogą przywołujesz ciszę,
Świąteczny spokój rozlewasz wokoło,
Śpiewny ton słowa do snu mnie kołysze
I kwiatem marzeń uwieńcza mi czoło.

Z rozpyłem rosy w słoneczny poranek
Wzlatują błogie rojenia do góry,
Splatają tęczy promienny półwianek
Na tle codziennej, szarej życia chmury.

Dłonią promieni tęczę dzierzga słońce,
Płoną karminy, wznoszą błękity,
Lekko się snują rozpostarte końce
Wstęg siedmiobarwnych zwisłych przez chmur szczyty.

Powoli jasna rozsnuwa się wstęga,
Coraz to bardziej za chmurą w pogoni,
Coraz to bardziej w toń błękitu sięga,
Aż wkońcu znika w lazurowej toni.

Znikło zjawisko. Dzień pogodny w pełni
Rozlał odblaski po ziemi ugorze.
Jeszcze się z lekka kilka chmurek wełni,
Płynących cicho po niebios przestworze.

A tam daleko wpośród drzew zieleni,
Kędy się strumyk wśród pogórków kryje,
Kędy się w słońcu szczyt kościółka mieni,
A bocian gwiazdo swe na dachu wije,

Ubrana w tęczy nadziei barwny rąbek
Wychodzisz z wiedzy płomiennym kagankiem
Radości pełna, jak młody gołąbek
Uradowany wiosennym porankiem.

— O, nasza Pani! — wokół okrzyk leci.
— O, nasza Pani! — płynie głos na lasy.
— O, idzie, idzie! — klaszczą w dłonie dzieci
I biegną witać idącą do klasy.

Spieszysz pogodna, a mnie złuda nęka,
Że ogrom pracy siły Twe pochłonie,
Że wyczerpaniem zwali Cię udreka
Wcześniej, nim zapał wygaśnie Ci w łonie.

Wierzysz w swe siły? O, i ja też wierzę,
Lecz trud codzienny w ciasnej, dusznej chacie,
Kędy świerszcz swoje odprawia pacierze
I wilgoć w chorób przechadza się szacie,

Więcej wymaga, niż chwilowe boje:
Żąda wytrwania. W przeciągłej rozterce,
Kiedy tysięczne udreńców Cię roje
Oblegną, trując uśmiechnięte serce,

Jakie dziecinne okazujesz duszy,
Czy ból pokonasz?—!—O, to szczęście Ci Boże!
Niechaj obawy i przeszkody skruszy
Zapał, co światłem ciemność trudów porze!

Uśmiechem darzysz wesołą gromadkę,
Jaka się wije wokół Ciebie wiankiem.
— Stasiak rozwiązał wczorajszą zagadkę.
— Zosia obrazek stroiła rumiankiem.

— A Józek wylał na ławkę atrament.
— Hela kwiatuszki zrywała u Mieci.
Razem wołają: wzrasta słowny zamęt.
Kogoż tu słuchać?! — O dzieci, wy dzieci!

Brzmi głos łagodny, lecz pełen ufności,
Że radość dzieci nadal płonąć będzie,
A spokój wkrótce napewno zagości:
Powaga Pani wstrzyma gwar w zapędzie.

Umilkły gwary, ustała zabawa,
Dziatwa do Pani skupia się, coś będzie?
Pani poważna, a dziatwa ciekawa
Uważa na Nią. — Stańcie tu w dwurzędzie!

Dziewczynki przodem, chłopcy tuż za nimi!
Pójdziemy dzisiaj na łąkę po kwiatki.
— Oj, dobrze, dobrze! — wołają licznymi
Głosami. — Dobrze, ale prędzej, dziatki!

Za chwilę oddział z Panią swą na czele
Rażno ze śpiewem na wycieczkę rusza.
— Raz, dwa, trzy, cztery! — pośpieszają śmieje.
Urasta zapał, raduje się dusza.

Płynie piosenka swobodna, chłopięca,
W marszu się wije dziatwy szereg długi,
Czoło powoli na ścieżyny skręca,
Śpieszy na łąkę, tam nad wstęgę strugi,

Biegnącej kręto tuż za opłotkami,
Gdzie z jednej strony wznoszą się pagórki,
Z drugiej na łące staw zieloność plami
Odcieniem szaro — błękitnawej chmurki.

Drogę do strugi zamyka zagumnie
Przyległe bokiem do starych opłotek,
Gdzie przed — pokrzywy, osty i łopiany,
A za — tysiączne oczęta stokrotek.

Wstrzymał się szereg ochoczy, ruchliwy
Nad stosem głazów, omszałych kamieni,
Ukrytych w ziele jaskółcze, w pokrzywy,
Szaleje, rdesty i łopuch zieleni.

Takie codzienne, tak powszednie ziele,
Znane oddawna przez ów drobiazg dzieci,
Które za ręce prowadzisz, Aniele,
Po ścieżkach życia, co nadzieją świeci,

A Ty, o Droga! na gromadki czele
Głosisz im prawdy promień jasny z nieba,
Że długi tydzień poprzedza niedzielę
I że koniecznie w drodze przejść go trzeba.

Pomnisz, że chwasty do zagród się kupią,
Na cudzych gumnach wyrastają bujnie,
Często truczną w ziaren łupkę trupią
Składają mściwe, żeby zrywać spójnię

Między zamiarem a owocem czynu,
Że ich istnienie na przyzbach, w ogródkach
Obwarowane niedbałością gminu
Przynosi owoc gorzki w swoich skutkach.

O, Droga Moja, i o tem pamiętasz,
Że miłość w życiu ponad wszystko płonie,
Wznosi się ponad owoc trzebień — cmentarz
I świeci gwiezdna w nadziei koronie.

Ku niej prowadzisz drożyną poznania
Tajemnic życia ukrytych w roślinie,
Kwiatku, skąd piękno z koron się wylania
I kolorami poprzęd oczy płynie.

Za barwnym kwiatkiem, jak królików stadko
Po wyjściu z ciasnej i zadusznej nory
Biegnie, igrając wesoło przed matką,
Na grządki warzyw przez konopi bory,

Dziatwa przy Tobie wijąca się wkoło
Pośpiesza poprzez łopianów burzany,
Przez pokrzyw lasy snuje się wesoło
I choć chwast parzy, humor zachowany.

Przecież nareszcie stanęli na łące,
Gdzie z traw perlistą spija słońce rosę,
W której zniknęły korale piekące,
Siane pokrzywą na nożęta bose.

Teraz przeprawy opis nastał żywy:
— Ja szłam powoli! — A ja biegłem żwawo.
— A ja rękawem rozchyłał pokrzywy.
— O, to ja lepiej, bo stąpałem trawą,

Potem skoczyłem prędko przez opłotki.
Pani uśmiechem tylko odpowiada,
A wzrokiem liczne wskazuje stokrotki.
Pośpiesza dziatwa kwiatki ujrzyć rada.

Na aksamicie rozległej zieleni
Stokrotek liczne załśniły oczęta.
W odbłaskach słońca żrenica się mieni:
Poranna rosa jeszcze niestrząśnięta.

W niej promień słońca na tęczy kolory
Rozprysły muska pieszczotliwie płatki
Przymknięte z lekka cieniem nocnej pory,
Budzi z rozmarzeń sennych kwietne dziatki.

Rozpył ros srebrnych zmywa senność z oczu,
Zasiewa plemnie w znamionach żrenicy,
(Lśniących uroczo w miłości przezroczu)
Odkrywa rąbek życia tajemnicy.

— Zrywać?! — O, dziatki, co też wy mówicie!
Spójrzcie uważnie, przecież one żyją:
Dłonią korzeni pracują na życie,
Ustami liści lotny pokarm piją:

Kiedy na niebie błysnie jasne słońce,
Liście westchnienia i oddechy ludzi,
Jak pszczoły nektar na miody pachnące,
Mienią na zieleni, co tak oko ludzi.

Pak mały, idąc łodyżką do góry,
Osiada w domku wśród działek kielicha,
Rozsnuwa nad nim barwne płatków pióry
I rozwiniętym kwiatem się uśmiecha.

Wewnątrz korony jasnemi główkami
Wstrząsają bujne żółtawe pręciki
Ponad rozlicznych słupków znamionami,
Jako cisawe na łące koniki.

— A ja widziałam takie małe konie.
— A te główeczki, czy widzisz, dziecińo?
— O, widzę, widzę, o tu, tu w koronie.
Rozmówki z dziatwą słów wymianą płyną.

Skromna stokrotko wśród zielonej darni,
Przez wybujałe ziele zapomniana,
Lekceważona przez kwiaty cieplarni,
Płoniesz nadzieją promiennego rana,

Siejesz odblaski słoneczne wokoło.
Trud ten powszedni — świąteczny w istocie:
Przez Cię w poświęcie igrają wesoło
Radością życia uśmiechnięte krocie.

W nich snem spowita tkwi potęga życia.
Ty ją rozbudzasz światłością z uśpiania,
Miłością zapał dobywasz z ukrycia,
Zapał, co w harcie woli w czyn się zmienia.

Skromna w poczęciach, lecz wielką nadzieją,
Że trudy twoje powszednie, codzienne
W ogrodzie Jutra kwiatem zajaśnieją
I będą zdrowym owocem brzemiennie.

Płynie czas rażno i splata się w wieńce
Z pogadankami, dziecińnym rozgwarem,
Snują się kwiaty: rzeżuszki, kaczańce
I grzybień z okiem złotem nad moczarem.

Nad stawem trzcina z lekka się kołysze,
Błękitny konik wije się wesoło,
Rybka pluskaniem południową ciszę
Przerywa, wznosząc nad powierzchnię czoło.

A tam w oddali na kościółka wieży
Na Anioł Pański bije serce dzwonu.
Odgłos po łęgach kwiecistych się szerzy,
Głosi południe dziecinnemu gronu.

— To już do domu?! — Prędko czas zbiegł, dzieci
Słońce wysoko wznosi się na niebie:
Idźcie, lecz grzeczniel — Myśl pogodna świeci.
Żegna Cię dziatwa. Ja też żegnam Ciebie,

Lecz nim po trudach w snach wypoczniesz Droga,
Nim jutra jasny błysnie świt na niebie,
Nim pieśń poranna popłynie do Boga,
Z gwiazdą współpracy zawitam do Ciebie.

Skąd?

Z krain chęci i zapału,
Gdzie czyn płonie choć pomału,
Gdzie po pracy w serc otusze
Piosnka modlitw koi dusze.

P. S.

Już słońce zaszło,
Smutniej niebios
Patrzą na ziemi szatę zieloną,

W blaskach księżycy
Perli się rosa
I niesie piosnkę z tęsknot zrodzoną.

Płyn, piosnko moja,
Płyn wdal po rosie,
Przez pola, łąki i ponad niemi

I wszystko zawrzyj
W swym smętku głosie,
Co wyśpiewane było na ziemi,

Z ostatnich słońca
Złotych promieni
Niech Ci usnują Anielskie dłonie
Skrzydła,

A kwiatów

I zbóż zieleni
Tęskne uśmiechy uwieńczą skronie.

Płyn nad rozległe
Kwieciste łągi,
Nad pola, łąki, doliny, góry!

Lekkie nad niemi
Zataczaj kręgi
I rozwiń ciche Anielskie pióry!

Z cienistych borów
Nieś śpiewne szumy,
A z łąk cichnące szmery i pienia,

Z sędziwych lasów
Długie zadumy,
A z serc miłości tęsknoty drgnienia!

Wszystko, co kocha,
Tęskni i płonie,
Prawej miłości odczuwa tchnienia

Zanieś, wyśpiewaj
W tym smętku tonie
I złoż u tronu Stwórcy Istnienia,

---

* * *

*Nad rzedem uszpionych
W słowika rozspiewie,
Do drzewa przy drodze
Tulących się chat
W promiennej nadziei,
Wiosennym powiewie
Rozmarzeń uroczych
Pojawił się kwiat.*

*Nad głową dziewicy
Swoboanem igraniem
Cudnego motyla,
Co z kwiatu na kwiat
Przebiega swawolny
Przed lata zaraniem,
W półsenny widzenia
Roztacza się świat.*

Ona: *(śniąc).*

Jakże błogo, cudnie, mile
Kapać się w promieni pyle,
Wionąc zapach kwietnej woni.

Tam na łęgach kwiat się płoni
Przed słonecznym wiosny rankiem.

Ach, jak pięknie na perlistej,
Rannej rosie przezroczystej
Lśni się promień tęczy wiankiem,

Jaki urok wokół śle.

Osuł kwiatu blaskiem skronie
I ulata hen, gdzieś wdal.

A tu bliżej, a tu niżej
Pawie oczko motyl mknie,
Igra, wzląta, spada, tonie
W głębi barwnych fal.

Tam ktoś piosnkę smętną nuci:
Czegoś tęskno, czegoś żal?!

Nie!

On piosenkę nucił cudną,
Piękną, wzniosłą, nieutuloną,
On na uczuć stawał tronie.

Jakaż jasność?!

To On płonie

Czuć światłością i miłością,

To On drogi ku mnie leci,
Wokół niego pąki kwieci,
A On im świeci.
On przygarnia je do piersi
I z niemi leci.

W locie dłonią wieńce splata,
Z wieńców jego cała szata,
Skrzydła promieniste.

O, cudne kwiatki!
Jakież wonne, świeże, czyste,
Jak niebiańskie, urocze,
O, Chryste!

Te lube kwiatki:
Stokrotki, bratki,
Rosą skrapiane
I ukochane,
Z którymi sływa
Tu do mnie, leci,
To czyste serca — to serca dzieci!

On je kocha — prawdą świeci.

Twarz rozpromieniona
Miłością wabi ku sobie.

Wyciąga ramiona,
Przygarnia do siebie
I tuli do łona,
Bo On je kocha,
Bo przez nie Wskrzyszona
Będzie odrodzona,
Jak czyste ich serca,
I wyniesiona
W rozkwitu potędzie
Hen ponad plemiona.

O, wonne kwiatki,
O, drogie dziatki,
Biegną do Niego,
Jako do matki
I główki śmiało
Ku niemi wznoszą.

On je ogarnia miłości okiem
I prawdy światłem,
Jak zdrojów potokiem,
Napawa niebios rozkoszą.

Mile się garną i rączęta wznoszą.

On je ośmiela, przygarnia do łona,
Zachęca, wzmacnia
I światła udziela.

O, śnie cudowny,
O, niebios rozkoszo!

Przegląd szkół w Wilnie

w 10-tą rocznicę odzyskania niepodległości Polski.

Rozkolebał się dzwon
Na prastarych wieżach Giedymina grodu;
Kędy legły prochy Jagiellonów rodu,
Rozfalował się ton.

Zadrgała cisza.
Z tysiąca serc, z tysiąca łon
Wydarł się piersi potężny ton:
— — C z u w a m y!

- Hasło ?
- Jutro Ojczyzny!
- Odzew ?
- Do późnej siwizny
pamięć świątłych duchów!

Z tysiąca serc, z tysiąca łon
Zrywa się piersi potężny ton:
— — Z a c h o w a m y!

W świątecznej ciszy rozliczna rzesza
Do świątyń progu w skupieniu pośpiesza
Z głębi serc modły zanieść przed tron Boga.

Popłynęła pieśń,
Pieśń potężna,
Niebosięzna,
Za poległych synów:
Za Znanego,
Nieznanego,
Ległych bez wawrzynów.

Był huragan wojny w skrach,
Stworzył zamęt wśród tyranów,
Runął władzy srogiej gmach,
Zbudowany przez szatanów,

Przeszły klęski,
Znikła twoga,
Padła turma strasznych mąk.
Duch narodu dziś zwycięski,
Przed nim Jutra widna droga,
Trzeba tylko dzielnych rąk!

W tej rozradowań narodu godzinie,
Co wieńcem wspomnień duszę oplata,
Przed trony Boga pieśń dziękczynna płynie:
— Za wolność Polski i za spokój świata!

Prac odrodzenia pierwszych lat dziesiątek
Po ciężkich trudach legł w arce pamiątek.

Jakież echo odrodzenia?
Jaki zmagani naszych wątek?
Jakież światło opromienia
Naszych czynów, prób zaczątek?

Kędy północ siała mroki,
Kędy legła hańb sromota,
Dziś jak niegdyś stawia kroki:
„Ojczyzna, — Nauka, — Cnota”.

Krętami ulic ściegi
Płyną szkolne szeregi
Ze sztandarami, transparentami
I z ogniem w oku.

Już się zlewają,
Przyśpieszają, kroku
I śmiało stają na pochodu czele.

Stubarwna ta wstęga
Od Wilji zakrętu do katedry sięga.
O, jak ich wiele!

Spójrz, jak się potok pochodu wijel
Czoło olbrzymią przybiera szyję,
Wznosi ku niebu złociste usta
Fanfar przybranych w skrzydła purpury,
Wzbiera głęboko, potężnie piersiami,
Rozwiera ramiona orkiestr zastępami
I hymnem pienia uderza hen w chmury.

Śluchaj, jak ton płynie
W tej uniesienia serc młodych godzinie!
Wzrósł, spotężniał,
Wzbił się na skrzydłach zapału w niebiosą
I rozlał się falą daleko, szeroko
Po błoniach uczuć, jak po kwiatkach rosa.

Spójrz, jaką siłą ducha błyszczy oko,
Jaką radością młodzieńczego życia
Płonie na twarzy, dobyty z serc bicia,
Rumieniec zapału.
O, źródło potęgi, uroku wdzięku!

A ci z godnością, dzierżąc sztandar w rękę,
Pełni powagi zdążają pomału!

Powiał sztandar zawojami,
Orlę skrzydłem swem powiodło,
Odkrytemi lud czołami
Wita Orłę — Polski godło.

A ton pienia ciągle płynie,
Przewija się, wzrasta, maleje i ginie
W tej niezbadanej uczuć głębinie.
Znikł.

Wstają nowe, świeże, inne,
Żywsze, rwące, wartkie, płynne...
O, tak!

Płyną hufce i sztandary:
Jeden, drugi, za nim trzeci,

A każdemu gwiazda świeci:
„Lelewel” — „Mickiewicz” — „Filareci”.

Polsko!
Sięgnęły do źródeł „Młodości”
I uczuć twe dzieci!

Z duchem potęgi czynu
Nawiązali już ogniwo,
Teraz Jutra poczną kręgi
Toczyć zbożnym czynem żywo
W jasnej jutrzni dal.

Ton uniesienia wzbiera i płynie
W tej rozradowań narodu godzinie
Od Tatr śnieżystych do Bałtyku fal.

Z pragnień, marzeń, długich snień
Wstaje czynu jasny dzień.
Młodzież wznosi tysiąc rąk
Zatacza wielki krąg,
Nucąc spójni śpiew:

„Ramię w ramię każdy syn
Prastarego Orła grodu,
Twórzmy wielki święty czyn:
— Mężny, prawy duch narodu,

Bo my naród,
Polski lud!
W nas tkwi zaród
Mocy — cud!”

J. Makaruk.

Wilno, 1928-29 r.

Druk. J. Lewina Wilno, Niemiecka 22.

WBP Białą Podl.
REGIONALIA

XIII B

Makamk y.

List